

تجلی‌نمایی عرفانی در معماری عهد صفوی

دکتر حمید محمودیان

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، شراز

انتشارات دهش

۱۳۹۴

- سرشناسه : محمودیان، حمید، ۱۳۴۳ -
- عنوان و نام پدیدآور : تجلی نمادهای عرفانی در معماری عهد صفوی/حمید محمودیان.
- مشخصات نشر : شیراز : دهش، ۱۳۹۴.
- مشخصات ظاهری : ۱۹۶ ص.
- شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۹۳-۳۹-۳
- وضعیت اثر : رسته نویسی : فیپا
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : معماری صفوی -- ایران
- موضوع : معماری اسلامی -- ایران
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ م ۳ الف ۹ / NA۱۴۸۷
- رده بندی دیویی : ۹۵۸/۷۱
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۳۵۲۳۳

نام کتاب : تجلی نمادهای عرفانی در معماری عهد صفوی

مؤلف : دکتر حمید محمودیان

سال و نوبت چاپ : اول ۱۳۹۴

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۹۳-۳۹-۳

تعداد نسخه : ۱۰۰۰

قیمت : ۱۱۵۰۰ تومان

چاپ و صحافی : حدیث

ناشر دهش

فهرست مطالب

۸	پیش گفتار.....
۹	فصل اول: مفهوم شناسی.....
۱۰	مقدمه.....
۱۲	نماد.....
۱۳	صورت و سنا.....
۱۴	عرفان.....
۱۵	عنیت.....
۱۷	معماری.....
۱۸	معماری اسلامی و اصول آن.....
۱۹	اصول معماری اسلامی.....
۱۹	توحید.....
۲۰	اخلاص.....
۲۱	علم.....
۲۲	حیا یا حجاب.....
۲۴	اقتصاد.....
۲۵	عبادت، احترام.....
۲۷	ذکر.....
۲۹	تجلی.....
۳۱	فصل دوم: صفویه و عرفان.....
۳۲	مقدمه.....
۳۳	سلسله صوفیان در بستر تاریخ ایران.....
۳۵	اوضاع سیاسی در عصر صفویان.....
۳۷	ساختار اجتماعی در عصر صفویان.....
۳۸	اقتصاد در عصر صفویان.....
۳۹	فصل سوم: هنر و معماری در عصر صفویه.....

۴۰	زمینه های عرفان و تصوف در دوره صفوی
۴۲	عرفان و تصوف در دوره صفوی
۴۵	عرفان و صوفیان اصیل راستین در عهد صفوی
۴۵	عارقان و صوفیان اصیل
۴۹	هنر و معماری در عصر صفوی
۵۳	جلوه های هنر معماری در عصر صفویه
۶۲	شهر سازی در عهد صفویه
۶۴	گنبد ها
۶۶	آمودها (ترینات یا الحاقات غیر سازه ای)
۶۷	الف - کاشی هفت رنگ
۶۸	ب- رنگ
۶۹	ج- نقش بر دیوار
۶۹	د- نورپردازی
۷۰	ه- آینه کاری و گچ بری
۷۰	و - آجر چینی و آمودهای چوبی
۷۲	تبریز
۷۲	اردبیل
۷۳	چله خانه ی جدید (قربانگاه)
۷۴	صحن اصلی یا حیاط داخلی
۷۴	جنت سرا
۷۵	قندیل خانه یا دارالحفاظ
۷۶	چینی خانه
۷۸	آرامگاه شاه اسماعیل
۷۹	گنبد الله الله
۷۹	حرم خانه
۸۰	شهیدگاه
۸۱	قزوین

۸۳	 بناهای تاریخی قزوین در عصر صفوی
۸۳	 مجموعه کاخها
۸۴	 اصفهان
۸۵	 میدان نقش جهان
۸۷	 مسجد شیخ لطف الله
۹۰	 مسجد امام
۹۴	 کاخ عالم تابو
۹۵	 سیستم حرکتی اصلی: بازار
۹۵	 سیستم حرکتی ثانویه: سایر مسکونی
۹۶	 سیستم حرکتی سیم
۹۷	 بازار قیصریه
۹۸	 شیراز
۹۸	 مدرسه خان
۹۹	 طراحی مدرسه
۹۹	 هشتی مدرسه
۹۹	 ایوان مدرسه
۱۰۰	 کرمان
۱۰۱	 مجموعه گنجعلی خان
۱۰۲	 کاروانسراها در عهد صفوی
۱۰۳	 فصل چهارم: معماری و عرفان در عصر صفویه
۱۰۴	 تأثیر عرفان بر هنر و معماری
۱۰۵	 ارتباط هنر معماری و دین
۱۰۹	 ذات رمزی هنر دینی
۱۰۹	 اصل آسمانی
۱۱۲	 فلسفه و ادبیات تصوف و عرفان
۱۱۵	 نماد
۱۱۷	 منشأ الهی نمادها

۱۱۹		اصول بنیادین آثار هنری در اسلام
۱۲۱		زبان نمادین هنر اسلام
۱۲۴		ضد نمادگرایی
۱۲۵		خطاطی در معماری ها
۱۲۶		نماد در نگارگری ایرانی
۱۲۷		اندیشه شیعی، هنر شیعی
۱۳۰		نمود هویت شیعی و عرفانی در میدان نقش جهان در اصفهان
۱۳۳		الگوهای اسلیمی
۱۳۳		ماده
۱۳۴		باغ
۱۳۵		تخت
۱۳۶		جلوخان
۱۳۶		دروازه
۱۳۷		چهار تاق
۱۳۹		ایوان
۱۴۰		قوس
۱۴۰		مناره
۱۴۲		معنای نمادین گنبد
۱۴۵		معنای نمادین درختان و مرغ در نقوش اسلیمی
۱۴۷		معنای نمادین محراب
۱۴۹		مقرنس
۱۴۹		نقش شمسه در هنر اسلام
۱۵۱		نقوش اسلامی
۱۵۱		نقش مرغ آفتاب در هنر اسلام
۱۵۳		عنصر خلأ در معماری اسلام
۱۵۴		معنای نمادین آینه ها
۱۵۸		نور

۱۵۸	نور در مسجد
۱۵۹	ارتباط نور با معنا
۱۶۲	رنگ
۱۶۳	معنای نمادین رنگ
۱۶۵	نظام سه رنگ
۱۶۶	نظام چهار رنگ
۱۶۷	نظام های رنگی چند لایه ای
۱۶۹	تناسبات در معماری و هنر اسلامی
۱۷۱	تجلی هندسه در معماری
۱۷۳	نقش چهار عنصر اصلی در معماری ایران
۱۷۴	تناسب در ریاضیات
۱۷۵	اعداد
۱۷۶	مأندالا
۱۷۷	تزئینات
۱۷۸	سطح
۱۷۹	کف
۱۸۰	دیوار
۱۸۱	بام
۱۸۲	فرم شهر
۱۸۵	منابع

پیش گفتار

عرفان با توصیه به شناخت حضرت حق مسیر تهذیب و تزکیه را فراروی آدمی قرار می دهد و انسان را به معرفت شهودی سوق می دهد عالم محضر خداست و محل بروز و ظهور جلوه های اویکی از مظاهر تجلی خداوند در عالم ملک، معماری سبک آن است و در این میانه معماری ایرانی اسلامی با الگوگیری از آموزه های دینی و عرفانی توانسته است زیبایی های منحصر به فردی از خود نشان دهد. ظریف نماهای عرفانی در جای جای معماری ایرانی با چشم نوازی و دلبری خود چشم بیننده را به خود خیره می کند. البته در این زمینه این دوره صفوی است که توانسته با اهتمام به تصوف و عرفان و ارتباط با هنرمندان عارف و فیلسوفان بارز بناهایی از خود به یادگار بگذارد که تا کنون توانسته است به خوبی ایرانگردان و جهانگردان ریبدی را در برابر شاهکارهای خود به تعظیم وادارد. این پژوهش که محصول طراحی پژوهشی است که در دانشگاه آزاد اسلامی شیراز با حمایت مالی معاونت پژوهشی آن واحد صورت گرفته، به صورت توصیفی به بررسی نمود نمادهای عرفانی در معماری عهد صفوی می پردازد.